

Om danske unges brug af utraditionelle citatmarkører

Kristina Sommerlund
Aarhus Universitet

1. Indledning

Brugen af citater og citatmarkører i talesprog har i de seneste årtier været omdrejningspunkt for en del sociolingvistisk forskning. Citatmarkører dækker over alle ord og udtryk, der har til formål at introducere et citat. På dansk er typiske, traditionelle citatmarkører således ord som *sige*, *spørge* eller *råbe*. I engelsksproget kontekst rapporteres brugen af innovative citatmarkører såsom *be like*, *go* eller *be all* som værende konkurrenter til de mere traditionelle citatmarkører:

1) *He was like, "You should cut your hair"*

2) *He goes, "You should cut your hair"*

3) *He was all, "You should cut your hair"*

(Buchstaller 2012; Romaine & Lange 1991; Blyth m.fl. 1990; Ferrara & Bell 1995)

Flere studier peger på at frekvensen af disse, særligt varianten *be like*, er eksploderet i talesprog siden 1980'erne – og navnlig i ungdomssproget (Romaine & Lange 1991; Singler 2001; Fox Tree & Tomlinson 2000).

På dansk og i andre skandinaviske sprog findes et lignende fænomen, nemlig brugen af konstruktionen *være + sådan* (*sådan* reduceres fonetisk til *sån*), som citatmarkør (jf. Eriksson 1995;

Hasund, Opsahl & Svennevig 2012; Buch Nielsen & Rathje 1996, Rathje 2009a):

4) *Han var sån*, “Du burde klippe dit hår”

Denne variant, og andre beslægtede udtryk, har tidligere vist sig at være prominent blandt unge talere (Buch Nielsen & Rathje 1996; Rathje 2009a; Rathje 2011). Brugen af utraditionelle citatmarkører som f.eks. *være sån* eller *sidde* viste sig i Rathjes undersøgelser at være et udpræget ungdomssprogligt træk, som i mindre grad fandtes hos ældre talere (Rathje 2009a). Men ser man bort fra Rathje og Buch Niensens forskning, lader det til, at brugen af citater og citatmarkører blandt danske unge er et relativt uudforsket område. Det er netop bevæggrunden for denne artikel, eftersom jeg ønsker at tage bestik af, hvordan danske unge markerer deres citater i dag. Dette gør jeg ved at undersøge nyere data, som jeg har indsamlet gennem interviews med unge danske talere i foråret 2020. Yderligere har jeg interesse i at sammenholde danske *være sån* med udtrykkets engelske modstykke *be like*.

Konkret ønsker jeg med artiklen altså at besvare følgende: Foretrækkes utraditionelle citatmarkører fortsat blandt unge danskere? Hvilke paralleller er der mellem engelske *like* og danske *sån*? Kan vi antage at *være sån* er en anglicisme lånt fra engelske *be like*?

Min formodning er, at frekvensen af utraditionelle citatmarkører i unges talesprog er vokset i det seneste årtier, hvor unge i stigende grad eksponeres for engelsksprogede medier. I den engelsksprogede verden har vi netop set, at *be like* er blevet stadig mere udbredt siden udtrykkets oprindelse (Fox Tree & Tomlinson 2007:93). Mit indtryk er, at samme udvikling gør sig gældende for *være sån* – og jeg fremsætter samtidig forsigtigt en hypotese om, at unges stigende medieforbrug og generelle interaktion med det engelske sprog har haft en indflydelse på denne udvikling.

Strukturelt er artiklen opbygget således: først præsenteres datasættet, hvorefter citatet defineres. Herefter følger en gennemgang af funktionen af *sådan* som citatmarkør, inden undersøgelsens resultater endeligt præsenteres og diskuteres.

2. Data

Data til undersøgelsen blev indsamlet gennem en række interviews med ti gymnasieelever fra en 2.g-klasse på Aurehøj Gymnasium i Gentofte. Eleverne blev rekrutteret på opfordring fra deres engelsklærer, og de blev informeret om, at undersøgelsen drejede sig om det engelske sprogs indflydelse på dansk. Informanterne blev interviewet parvist (dreng-dreng og pige-pige) i et klasselokale under deres frikvarter. Hvert interview varede cirka 30 minutter. Samtaleemnerne i hvert interview var lette og handlede primært om elevernes oplevelser på gymnasiet og i deres fritidsliv. Da citater fortrinsvist opstår i fortællinger, var det målet at opnå en høj grad af afslappethed og spontanitet i interviewene, således at eleverne fik lyst til at fortælle og dele historier. Dette lykkedes i nogle tilfælde, mens der i andre tilfælde opstod en vis tilbageholdenhed, hvilket resulterede i en lav frekvens af citater blandt enkelte informanter. Dette er naturligvis at forvente, eftersom informanterne ikke kendte interviewerens på forhånd – de var muligvis generte og opmærksomme på, at de blev optaget.

I slutningen af hvert interview blev parrene spurgt ind til deres holdninger til *be like* og *være sån*. Herudover udfyldte informanterne hver især et spørgeskema omkring deres daglige forbrug af både danske og engelske medier (tv-serier, film, musik m.m.). Her var det målet at undersøge en eventuel sammenhæng mellem medieeksponering og brug af utraditionelle citatmarkører. Alle interviews blev optaget og transskriberet, og undersøgelsen foregik anonymt. De navne der bruges i artiklen her, er således opdigtede navne.

3. Definition af citatet

Der findes mange bud på, hvad et citat er. Jeg har dog valgt at holde mig til en enkelt teori; nemlig Clark og Gerrigs demonstrationsteori (1990). Det skal bemærkes, at jeg forholder mig udelukkende til citater og citat-lignende konstruktioner, der udtrykkes i direkte form (eks. *Hun sagde, "Du burde klippe dit hår"*), og derved ikke beskæftiger mig med indirekte citater (eks. *Hun sagde, at jeg burde klippe mit hår*). En nøjagtig definition af hvad citatet indebærer, findes hos Rathje (2009b). Ifølge hende er citatet således:

En (...) tostemmig demonstration af hvad nogen (andre eller én selv) eller noget (personificering/besjæling) har eller kunne have sagt, tænkt, følt, gjort eller skrevet (specifik demonstration), vil eller ville sige, tænke, føle, gøre, skrive (hypotetisk demonstration) eller gennemgående siger, tænker, føler, gør eller skriver (generisk demonstration). (2009b:148).

Definitionen klargør, at citatet er mere end blot gengivelse af tale. Citatet er en *demonstration*, der kan indeholde tanker, følelser, handlinger og endda skrevne ord. Rathjes definition bygger i høj grad på Clark og Gerrigs demonstrationsteori. I denne teori ses det direkte citat som en slags 'performance', hvor taleren i et citat demonstrerer "what someone did in saying something" (Clark & Gerrig: 1990: 769). Når en taler citerer, kan vedkommende vælge at efterligne prosodiske egenskaber fra den oprindelige taler – måske tilføjes en intonation eller et bestemt toneleje. Taleren kan ligeledes vælge at efterligne accenter, emotive aspekter eller kropssprog (1990:769). På denne måde er citatet ifølge Clark & Gerrig en *selektiv demonstration*, fordi taleren frit kan vælge, hvilke elementer, der inddrages i demonstrationen af citatet (1990:767). Citatet vil dog i sagens natur skifte karakter i overførslen fra en taler til en anden, eftersom hver talers stemme er unik.

Clark og Gerrig understreger yderligere, at et citat kan have både specifikke og generiske referenter. Et citat behøver dermed ikke referere til en bestemt udtalelse, men kan ligeså vel skildre noget, der helt generelt siges (1990:767). Citatet kan ydermere skildre tanker, følelser og endda ikke-lingvistiske lyde, som f.eks. lyden af en motor eller en summen fra en bi (1990:781). Dét at citere ses ifølge Clark og Gerrig som en demonstrerende handling, hvor taleren kan *afbilde* forskellige aspekter af det, der blev sagt, tænkt eller gjort. Disse pointer sammenfattes i Rathjes definition af citatet. Citatet forstås altså gennemgående som et bredt og mangefacetteret fænomen, og citatet afbilder frem for blot at gengive.

4. *Sådan* som citatmarkør

Ordet *sådan* sig selv forstås almindeligvis som et adverbium eller et adjektiv. Ofte har det også demonstrativ karakter:

Rejs dig lige op, så vi kan se dig. Sådan
(fra ODS)

Heri findes muligvis en forklaring på, hvorfor *sådan* fungerer godt, når et citat skal introduceres – her er det altså indforstået at *vedkommende udtalte x således*. Antager vi, at citater er demonstrationer, passer det også ind i billedet, at netop et ord med demonstrative funktioner anvendes som citatmarkør. Imidlertid bliver *sådan* også brugt i flere uformelle talesituationer, hvor ordet, på samme måde som *like* på engelsk, får approksimerende karakter:

Hvad har du så nu, sådan fjorten-femten tusind?
(fra ODS)

Overføres denne betydning til citater, antyder *sådan* i denne kontekst, at *Han/hun sagde noget i retning af x* – derved forstås brugen af *sån* altså som en form for eksemplificering (jf. Buch Nielsen & Rathje 1996:222). I mit datasæt er det som regel sådan citatmarkørerne bruges:

5) *IDA: På sån - på forsiden, og så sån, så var han sån "Er det her -er den her vej, sån stum – eller- el- sån er den, blind vej?"*

Eksemplet bærer ikke præg af, at citatets indhold blev leveret præcis således af den oprindelige taler – tværtimod lader det til, at informanten Ida i citatet 'approksimerer' sig frem til, hvad der oprindeligt blev ytret. Derfor kan *sån* som citatmarkør netop bruges som et uformelt greb, der giver taleren frihed til at recitere og omformulere citatet. Ydermere er *sån* en multifunktionel citatmarkør, idet udtrykket kan bruges til at citere direkte tale, direkte tanker, hypotetisk tale og mimetisk indhold – her illustreret ved flere eksempler fra mit datasæt:

6) IDA: Jeg kan også huske i 9. klasse, så kom der *sån*, parallelklasse-læreren *sån* bare op til mig *sån*, "Er det dig – er det dig, der er amerikansk?"

(Direkte tale)

7) IDA: Eller også er det aften-café og så *er man sån*, "Orker jeg virkelig at tage tilbage til skolen?"

(Direkte tanke)

8) IDA: Så skriver man bare til dem, og så *sån*, *så er de [lærerne] sån*, "Oh sorry"

(Hypotetisk tale)

9) IDA: Så en dag går hun bare ind på mig, *sån* to-tre årig, der bare står med den der flaske *bare sån* "Glug, glug" [demonstrerer gurgle-lyd]

(Mimetisk indhold)

Her ses det, hvordan *sån* anvendes frit i mange forskellige funktioner, hvilket giver taleren mulighed for at livliggøre sin fortælling ved at inkludere både egne og andres tale, tanker eller bevægelser. I sammenligning kommer de traditionelle citatmarkører til kort, da man ved brug af disse ville skulle veksle mellem forskellige citatmarkører til hver funktion. Desuden indikerer ord som *tale*, *tænke* og *spørge* en højere grad af 'seriositet' og sandfærdighed i citatet, der gengives. De indlejrede approksimerende og demonstrative egenskaber i markører som *sån*, gør, ifølge Buchstaller, at taleren kan distancere sig fra det oprindelige citat (Buchstaller 2012:xiv). *Sån* kan altså bruges spontant, uformelt og henkastet, og samtidig slipper taleren for at binde sig til citatets nøjagtighed. Dette kan være med til at forklare udtrykkets popularitet hos unge.

Sån kan samtidig, som det ses i ovenstående eksempler, kombineres med diverse verber (eks. *komme*, *spørge*, *stå*, *sidde*) og biord. I eksemplerne ses det også, at *sån* ofte fungerer som diskursmarkør – en slags fyldord, der ikke har en grammatisk funktion. I kategori med diskursmarkøren *sån* findes også andre udtryk, som f.eks. *bare*, *sån lidt* eller *sån noget*. Buch Nielsen og Rathje kalder disse fyldord for *samtalepartikler*, jf. Kotsinas definition (se Buch Nielsen & Rathje 1996:221). Her påpeges det, at samtalepartiklerne – som jeg kalder

diskursmarkører – ofte optræder i kombination med utraditionelle citatmarkerende verber, som f.eks. *sidde*, *gå* eller *stå*. Se f.eks. nedenstående citat fra mine data, hvor småordene *bare* og *sån* tilføjes til verbet *sidde*, der fungerer som den egentlige citatmarkør:

10) CHRISTIAN: så sætter jeg mig ned i hvad jeg tror er hans camp og *sidder bare sån*, ”Hey, jeg hedder Christian – jeg er Oskars bror”

Det kan dog imidlertid være svært at definere, hvornår *sån* fungerer som citatmarkør, og hvornår *sån* nærmere skal forstås som en diskursmarkør. Jeg vil dog argumentere for, at der er en væsentlig forskel på konstruktionen *være + sån*, som udelukkende forekommer som citatmarkør, og diskursmarkøren *sån*. Diskursmarkør *sån* er grammatisk overflødig og kan bevæge sig frit i en sætning. *Være sån*, er derimod efterhånden blevet en fast konstruktion, der har en grammatisk funktion og en fast position i sætningen (før citatet) – meget lig *be like* på engelsk (se f.eks. Romaine & Lange 1991 el. Underhill 1988). Som vi skal se i det følgende afsnit, optræder *sån* i langt de fleste tilfælde i mine data i kombination med *være*.

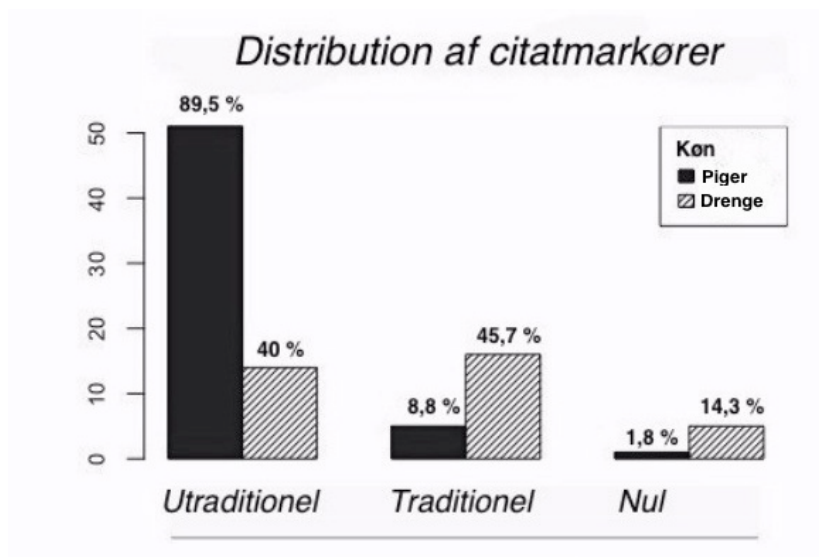
5. Resultater

Ser vi på distributionen af citatmarkører blandt informanterne, er det tydeligt, at den generelle brug af citater varierer for hver enkelte taler. Som det ses i tabel 1, der viser informanternes individuelle brug af *være sån*, er én informant, Ida, ansvarlig for over en tredjedel af de 92 citatmarkører i datasættet. Denne skævvridning er der taget højde for i bearbejdningen af resultaterne. Ikke desto mindre er det værd at tage i betragtning, at de fleste informanter rent faktisk bruger citater i løbet af det relativt korte interview – og det er da også blevet påvist, at unge talere generelt anvender flere citater end ældre talere (Buch Nielsen & Rathje 1996; Ferrara & Bell 1995; Dailey-O’Cain 2000; Romaine & Lange 1991). Af de ni informanter der bruger citater i undersøgelsen, ses det, at fem af disse indleder over 50 % af deres citater med *være sån*.

Informant	Antal ord	% være sån	Antal citatmarkører
Anna	2.050	58,3 %	12
Mette	2.067	-	3
Ida	4.562	88,2 %	34
Laura	1.054	-	0
Sissel	2.056	60%	5
Kirsten	2.630	66,7%	3
Erik	3.075	-	12
Victor	2.888	-	5
Christian	3.062	50%	16
Daniel	1.107	-	2
Total	24.551	-	92

Tabel 1: Informanternes brug af være sån ift. deres samlede antal citatmarkører.

Særligt for Ida er andelen af være sån høj. Det er derfor også uhensigtsmæssigt at sidestille den samlede brug af være sån med brugen af andre citatmarkører, da det primært vil være Ida, der er ansvarlig for den høje frekvens af være sån. Dog har jeg analyseret resultaterne ud fra kategorierne traditionel og utraditionel brug af citatmarkører. Her defineres traditionelle citatmarkører som f.eks. *sige*, *tænke*, *spørge* eller *råbe*, mens utraditionelle markører defineres som være sån, samt diverse andre konstruktioner, der falder udenfor de almindelige citatmarkører. Herudover udgør de såkaldte ”zero quotatives” (her på dansk ”nul citatmarkører”) en selvstændig kategori. Nul-markører dækker over de tilfælde, hvor der ikke er en citatmarkør til stede inden citatet (jf. Mathis & Yule 1994).

Figur 1: Distribution af citatmarkører bestemt ud fra type og køn.*

* Y-aksen angiver antal citatmarkører, mens procenttallene viser proportionen af utraditionelle/traditionelle/nul citatmarkører i relation til hhv. drenge og pigers samlede antal citatmarkører (N = 57 for piger og N = 35 for drenge).

I figur 1 fastslås det, at informanterne samlet set foretrækker utraditionelle citatmarkører. Denne tendens er dog klart mest prominent blandt pigerne, mens drengene bruger næsten lige dele traditionelle og utraditionelle markører. Her skal det dog stadig tages i betragtning, at informanten Ida til dels er drivkraften bag dette resultat. I undersøgelser af *be like* peger nogle forskere på, at især kvinder har været med til at udbrede denne variant (Barbieri 2001; Blyth m.fl. 1990; Dailey O'Cain 2000). En lignende tendens ses måske svagt for *være sån* og de øvrige utraditionelle citatmarkører i dette studie. Dog er det svært at konkludere endeligt på baggrund af det begrænsede datasæt. Det kan derimod konkluderes, at utraditionelle citatmarkører overordnet set bruges hyppigt af informanterne i denne undersøgelse.

I sammenligning med Rathjes generationsundersøgelse fra 2002-2003 anvender informanterne i dette studie overordnet set de utraditionelle citatmarkører mere (se Rathje 2009a). Rathjes data viser, at unge i sammenligning med ældre bruger utraditionelle citatmarkører markant mere – herudover markerer de også cirka en tredjedel af deres citater med diverse småord (2009a:261). Rathjes resultater viser desuden, at de unge ofte undlader at indlede deres citater med et verbum, dvs. de gør brug af en form for nul-markører. Som det fremgår af figur 1, er citater uden indledende verbum dog forholdsvist sjældne i min undersøgelse. Desuden bruger de unge i Rathjes studie fortsat *sige* og andre traditionelle markører forholdsvist hyppigt (2009a:260). I mine resultater gælder det for de kvindelige informanter, at de utraditionelle citatmarkører udgør nærmest alle tilfælde, mens de traditionelle sjældent bruges. Her ses altså en mindre tendens, der godt kunne indikere, at brugen af utraditionelle citatmarkører er blevet mere frekvent blandt unge gennem de sidste 20 år.

I Buch Nielsens og Rathjes undersøgelse fra 1996 siges der ikke noget om kvantiteten af utraditionelle citatmarkører blandt deres informanter, men det konstateres dog her, at diverse samtalepartikler som *sån noget*, *et eller andet* og *sån* anvendes af de unge som citatmarkører. Dog lader det til, at der i deres data er større variation i anvendelsen af citatmarkører; de unge bruger generelt rigtig mange forskellige småord og utraditionelle konstruktioner som citatmarkører.

I mit datasæt tyder noget derimod på, at *være sån* (dog ofte i kombination med småord som *lidt* eller *bare*) er blevet den mest anvendte utraditionelle citatmarkør. Til gengæld fandt jeg ingen tilfælde af *sån noget* eller *et eller andet* som citatmarkerende konstruktioner, som Buch Nielsen og Rathje ellers har et par eksempler på i deres data.

Samlet set kan der altså peges på to tendenser. For det første kunne noget tyde på, at frekvensen af utraditionelle citatmarkører i unges talesprog er blevet højere i de sidste par årtier. For det andet kunne resultaterne også tyde på, at måden hvorpå unge citerer, muligvis er blevet mere ensformig, eftersom *være sån* delvist kan have udkonkurreret andre utraditionelle konstruktioner. *Være sån* ser

altså ud til at være blevet en meget populær og gængs citatindleder, ligesom *be like* er blevet det på engelsk. F.eks. har jeg også set udtrykket optræde i skriftlig form, som en dansk oversættelse af *be like* i undertekster, eller i diverse internet-memes. Dette er dog blot et par observationer, der ville kræve nærmere undersøgelse at bekræfte.

Anden del af undersøgelsen koncentrerer sig om de unges selvrapporterede brug af medier i dagligdagen. Her var målet at udforske eventuelle sammenhænge mellem brugen af medier og brugen af *være sån*.

Informanter	Engelske medier	Danske medier	% <i>være sån</i>
Anna	1-2 t.	1-2 t.	58,3 %
Mette	1-2 t.	1-2 t.	-
Ida	2-4 t.	< 1 t.	88,2 %
Laura	2-4 t.	1-2 t.	-
Sissel	2-4 t.	< 1 t.	60%
Kirsten	2-4 t.	1-2 t.	66,7%
Erik	< 1 t.	< 1 t.	-
Victor	< 1 t.	< 1 t.	-
Christian	> 4-6 t.	2-4 t.	50%
Daniel	> 4-6 t.	1-2 t.	-

Tabel 2: Informanternes medieforbrug i relation til brug af *være sån*.

Tabel 2 viser, at en stor andel af informanterne rapporterer et højere forbrug af engelske medier ift. til danske. Hos informanten Ida ses en interessant tendens, eftersom hun rapporterer et højt forbrug af engelske medier, og samtidig næsten udelukkende bruger *være sån* som citatmarkør. Samme tendens ses også hos informanterne Sissel og Kirsten. Det er yderligere interessant, at informanten Ida bruger *være sån* hyppigt, eftersom hun er halvt amerikansk. Antager vi at *være sån* er en fordansket udgave af *be like*, kunne man måske forestille sig, at personer der ofte bruger *be like* i deres engelske, også vil bruge *være sån* på dansk. Denne hypotese ville kunne undersøges gennem interviews med tosprogede danskere med engelsksproget baggrund, som f.eks. Ida.

I tabel 2 ses det også, at to informanter, Erik og Victor, rapporterer et lavt medieforbrug, mens de i deres brug af citatmarkører er relativt konservative, eftersom de ikke bruger *være sån*. Dette kunne måske tyde på, at interaktionen med medier til dels kan have indvirkning på taleres brug af populære ungdomssproglige udtryk, som f.eks. *sån*.

I efterfølgende holdningsspørgsmål til brugen af udtryk som *like* nævnte flere af informanterne desuden, at de opfattede *sån* (både som diskursmarkør og citatmarkør) som en pendant til engelske *like*. Få informanter udtrykte negative holdninger til *sån*, mens langt de fleste havde et neutralt forhold til udtrykket. De fleste var dog enige om, at brugen af *sån* var uformelt, ungdommeligt og desuden bar præg af at være et fyldord. Nogle nævnte også, at de ikke mente brugen af *sån* ville følge med dem ind i voksenlivet:

11) IDA: *Jeg vil sige, jeg vil kun, fordomme ville kun være hvis det var sån noget en 32-årig gut [der brugte 'sån'] (...) så ville jeg bare være sån, "Bliv nu lidt voksen"*

Sån vurderedes altså også af de unge selv til at være et ungdomssprogligt træk, som var forbundet med en uformel og måske endda useriøs tone. Dette stemmer overens med de observationer, der hidtil har været i relation til brugen af både *være sån* og *be like* på tværs af generationer (Rathje 2011; Dailey O'Cain 2000; Singler 2001). Det er dog uvist, om *sån* i dag fortsat udelukkende anvendes af unge. Hvad jeg ved af, findes der ikke hidtil nyere undersøgelser, der har undersøgt fænomenets aktuelle udbredelse blandt ældre talere.

Et relateret og forholdsvist uudforsket fænomen er brugen af *sån* + *der/her*, både som diskursmarkør og citatmarkør. Denne variant findes også få steder i mit datasæt:

12) ANNA: *Ja, og så falder jeg ind i midten – og sån der – og jeg er bare sån her, "Fuck", og gav nærmest op på livet, ikke?"*

Det er mit indtryk, at denne variant særligt er populær i hovedstadsområdet, og den dukker for øjeblikket op flere steder i ungdomskulturen.¹ Juul Jensen (2019) har påpeget brugen af *sån der*

¹ Tendensen ses bl.a. tydeligt hos bloggeren Fie Laursen. Bemærk også rapperen Tessa's nummer, som netop hedder "Så'n der".

i danske unges talesprog. Juul Jensens undersøgelse baserer sig på interviews med 30 gymnasieelever, hvoraf 19 af disse anvender *sån der*. Her ses det, at *sån der* i langt de fleste tilfælde fungerer som en diskursmarkør, der enten signalerer tøven, tilnærmelse eller fokus i sætningen (Juul Jensen 2019:19). I cirka 25 % af tilfældene fungerer *sån der* også som citatmarkør. *Sån der* kan altså ses som en afart af *sån*. Dog har udtrykket et yderligere deiktisk element i form af ordet *der* (eller *her*). Brugen af *sån der/her*, særligt i ungdomssproget, er bestemt et område, der tåler yderligere forskning.

6. Konklusion

Undersøgelsen her peger forsigtigt på et par tendenser i forhold til den nuværende brug af citatmarkører blandt unge danskere. I sammenligning med tidligere undersøgelser viste mine resultater en generel højere frekvens af utraditionelle citatmarkører, og denne tendens var mest tydelig hos pigerne. *Være sån* så desuden ud til at være den mest populære utraditionelle citatmarkør, som en del af informanterne i undersøgelsen foretrak frem for traditionelle citatmarkører. Med andre ord tyder det på, at unges måde at citere på overordnet set har udviklet sig i de sidste par årtier, om end dette kræver nærmere undersøgelse. Det er sandsynligt, at *sån* til dels har opnået popularitet på baggrund af udtrykkets multifunktionalitet. *Sån* kan introducere tale, tanke, hypotetiske udtalelser eller ikke-lingvistisk materiale, og derved fungerer markøren i talesproget som et narrativt greb, der kan levendegøre en fortælling. Samtidig opnår taleren ved brug af *sån* mulighed for at distancere sig selv fra citatets nøjagtighed, hvilket måske er attraktivt for unge talere, der i samtale med hinanden ofte bruger et uformelt og afslappet sprog. Varianten *sån*, både som diskursmarkør og citatmarkør, har i sin struktur og udbredelse blandt talere meget til fælles med engelske *like*. Eftersom engelsk generelt set har en betydelig indflydelse på det danske sprog, er det plausibelt, at *sån* og *være sån* netop er en anglicisme baseret på *like* og *be like*, hvilket enkelte tendenser i min undersøgelse også kunne antyde. Anvendelsen af citater i talesprog er et mangesidet og dynamisk område indenfor sprogforskningen, og der findes adskillige flere vinkler, hvorfra man kan gribe emnet an. Videre forskning kan

måske afdække udviklingen af nyere innovationer (*sån der/her*), aktuelle generationsforskelle i brugen af citater og citatmarkører, og/eller regionale forskelle ift. traditionel og utraditionel brug af citatmarkører.

Litteratur

- Barbieri, Federica (2007) Older Men and Younger Women: A Corpus-Based Study of Quotative Use in American English. *English World-Wide* 28 (1):23-45.
- Blyth, Carl, Sigrid Recktenwald og Jenny Wang (1990) I'm Like, 'Say What?!': A New Quotative in American Oral Narrative. *American Speech* 65 (3):215-27.
- Buch Nielsen, Rikke og Marianne Rathje (1996) Citater i ungdomssprog. Peter Widell & Mette Kunøe (red.). 6. *Møde om Udforskningen af Dansk Sprog til minde om Peter Skautrup 1896-1996*:214-225.
- Buchstaller, Isabelle (2012) Quotatives: *Cross-linguistic and Cross-disciplinary Perspectives*. Bd. 15. Converging Evidence in Language and Communication Research (CELCR). Amsterdam: John Benjamins.
- Clark, Herbert og Richard Gerrig (1990) Quotations as Demonstrations. *Language* 66:764-805.
- Coulmas, Florian (1986) Reported Speech: Some General Issues. *Direct and Indirect Speech* af Florian Coulmas. Forlaget Mouton de Gruyter/Amsterdam:2-28.
- Dailey-O'Cain, Jennifer (2000) The Sociolinguistic Distribution and Attitudes Towards Focuser Like and Quotative Like. *Journal of Sociolinguistics* 4 (1):60-80.
- Eriksson, Mats (1995) A Case of Grammaticalization in Modern Swedish: The Use of Ba in Adolescent Speech. *Language Sciences* 17:19-48.
- Ferrara, Kathleen, og Barbara Bell (1995) Sociolinguistic Variation and Discourse Function of Constructed Dialogue Introducers: The Case of Be + Like. *American Speech* 70 (3):265-90.
- Fox Tree, Jean E., og John M. Tomlinson (2007) The Rise of Like in Spontaneous Quotations. *Discourse Processes* 45 (1):85-102.

- Hasund, Ingrid Kristine, Toril Opsahl og Jan Svennevig (2012) By Three Means: The Pragmatic Functions of Three Norwegian Quotatives. Isabelle Buchstaller (red.) *Quotatives: Cross-linguistic and Cross-disciplinary Perspectives*, Converging Evidence in Language and Communication Research (CELCR). Amsterdam: John Benjamins:37-68.
- Juul Jensen, Mathias (2019) En grammatisk-funktionel analyse af udtrykket *så der* som talesprogsfænomen. Udgivet bachelorprojekt: Københavns Universitet.
- Mathis, Terrie, og George Yule (1994) Zero Quotatives. *Discourse Processes* 18 (1):63-76.
- ODS = <http://ordnet.dk/ods>.
- Rathje, Marianne (2011) Quotations and Quotatives in the Speech of Three Danish Generations. Frans Gregersen, Jeffrey Parrott, and Pia Quist (red.). *Language Variation – European Perspectives III: Selected Papers from the 5th International Conference on Language Variation in Europe* 5:71-82. ICLaVE. Amsterdam: John Benjamins.
- Rathje, Marianne (2009a) Generationssprog – brugsmæssige og samtale-partnerafhængige træk. Inger Schoonderbeek Hansen & Peter Widell (red.). *12. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog*:247-260.
- Rathje, Marianne (2009b) Definition af citater i talesprog. *NyS – Nydanske Sprogstudier* 37:125-158.
- Singler, John (2001) Why You Can't Do a VABRUL Study of Quotatives and What Such a Study Can Show Us. *University of Pennsylvania Working Papers in Linguistics* 7 (3):257-78.
- Sommerlund, Kristina (2020) Quoting with være sådan 'be like (that)': An English Influence on the Danish Quotative System?. Udgivet speciale: Aarhus Universitet.
- Tannen, Deborah (1986) Introducing Constructed Dialogue in Greek and American Conversational and Literary Narrative. Florian Coulmas (red.) *Direct and Indirect Speech*. Amsterdam: Mouton de Gruyter:311-32.
- Underhill, Robert (1988). Like is Like, Focus. *American Speech* 63 (3):234-246.